

Məntiqi təfəkkürü yoxlayan test tapşırıqları

31. Verilmiş qanunauyğunluqları nəzərə alaraq “?” işarəsinin əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

+	a	b	c
a			b+3
b	c-1		
c		a+5	

$$a + b + c = ?$$

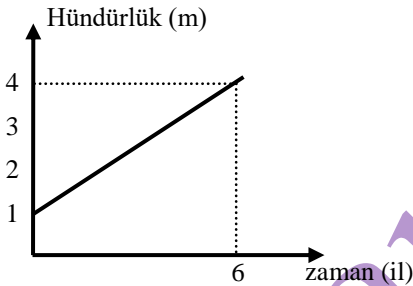
- A) 5   B) 6   C) 7
D) 8   E) 9

32. Verilmiş qanunauyğunluqları nəzərə alaraq “?” işarəsinin əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

4 27 16 125 36 343 ?

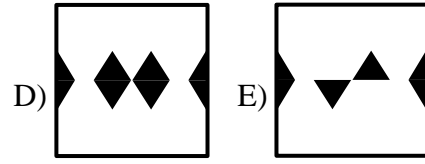
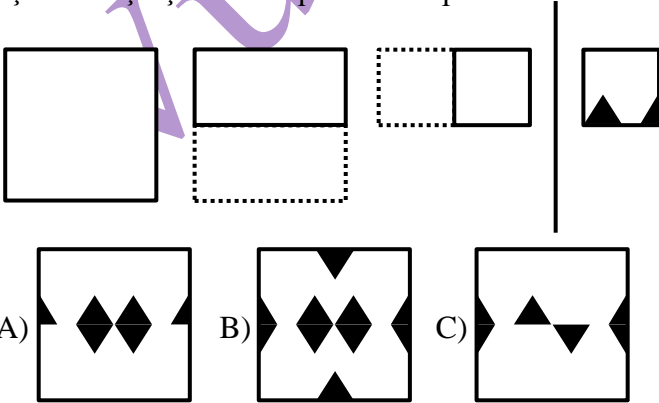
- A) 25   B) 49   C) 64
D) 81   E) 169

33. Şəkildə ağacın əkildikdən sonra böyüməsi qrafiki göstərilmişdir. Qrafikə görə, əkildikdən neçə il sonra ağacın hündürlüyü 7 metr olacaq?

- A) 12   B) 24   C) 18
D) 20   E) 23

34. Qatlanmış kağızda kəsiklər edilib. Fikrən kağızı açın vəə açılışa müvafiq variantı tapın.

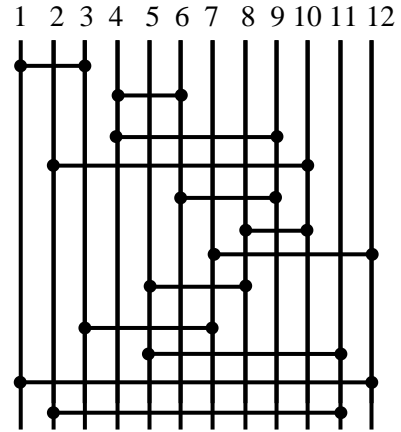

35. Tomu axtaran Polli xala eynəyini burnunun ucuna endirdi və onun üstündən bütün otağı gözədən keçirdi, sonra eynəyi alına qaldırdı, onun altından otağı gözədən keçirdi.

Mətnə daha uyğun olan variant hansıdır?

- A) Polli xala eynəksiz pis görürdü.
B) Tom otaqda deyildi.
C) Polli xala eynəyi görməsinin yaxşılaşdırılması üçün taxmamışdı.
D) Polli xala otaqda Tomu yaxşı gizlədiyinə görə tapa bilməzdi.
E) Eynək Polli xalanın deyildi.

36. Nömrələnmiş 12 çubuğun hər biri iki çubuqlu bağlar vasitəsi ilə birləşərək fərqli sayda (üç və daha çox) çubuqlardan ibarət bir neçə qapalı dəstə əmələ gətirir. Çubuqların bir – biri ilə əlaqəsi şəkildəki kimdirsə, ən az sayda çubuğa malik olan dəstədəki çubuqların nömrələrini göstərən rəqəmlərin hasilini neçədir?

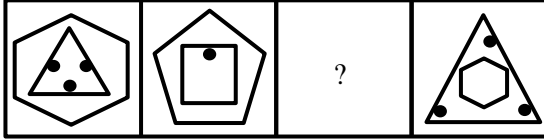
- A) 252   B) 226   C) 222
D) 216   E) 254

37. Verilən sözlər cütünə analogi əlaqəli olan natamam cütü tamamlayın.

zanbaq – gül
kapitalistlər – ?

- A) istismar   B) sinif   C) fabrik
D) fəhlələr   E) kapitalizm

38. “?” işarəsinin yerinə uyğun gələn variantı təyin edin.

- A) B) C) D) E)

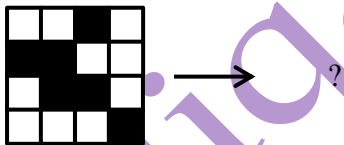
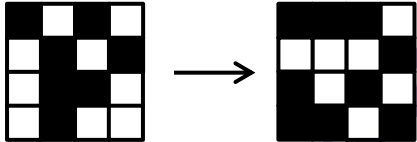
39. Ardıcıl olaraq təkrarlanan 8888 hərflə Məntiq İnformatika Məntiq İnformatika Mənt..... yazısında 1537 – ci hərflə hansıdır?

- A) i B) İ C) M D) f E) m

40. Nöqtələrin yerinə uyğun olan variantı seçin (axtarılan hissə mövqeyinə görə sözün əvvəli və ya sonu ola bilər).

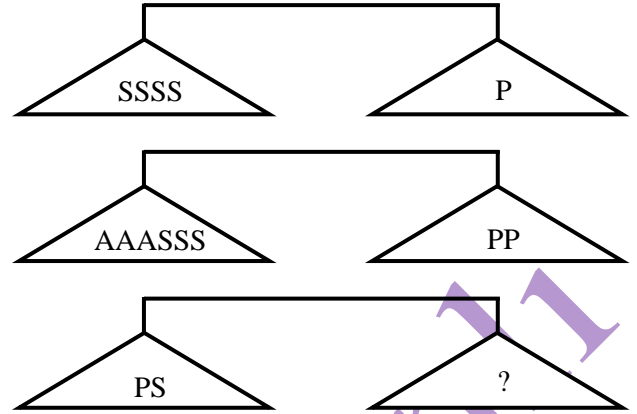
- A) dna B) srə C) sramı
D) sra E) rqu

41. Qanuna uyğunluğu müəyyən edib, “?” işarəsinin yerinə uyğun gələn variantı təyin edin.

- A) B) C) D) E)

42. “?” işarəsinin yerinə uyğun gələn variantı müəyyən edin.

- A) AA B) AAA C) SAA
D) SSA E) SSS

43. “?” işarəsinin əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

$$\frac{a \otimes b}{2} + 5 = 3(a + b)$$

$$13 \otimes 12 = ?$$

- A) 70 B) 140 C) 280 D) 120 E) 250

44. Satıcı vitrinində yan-yanə duran və soldan sağa doğru 1 – dən 6 – ya qədər nömrələnmiş 6 yetişiyə alma, armud, üzüm, şaftalı, albalı və əriyi aşağıdakı qaydalara görə yerləşdirəcək.

- Hər yetişiyə bir növ meyvə yerləşdirilməlidir.
- Üzüm mütləq 2, alma 3 nömrəli yеşikdə yerləşdirilməlidir.
- Albalı ilə əriyin olduğu yеşiklər mütləq yan – yana yerləşdirilməlidir.
- Armudun yetişiyinin nömrəsi almanın yetişiyinin nömrəsindən böyük olmalıdır.

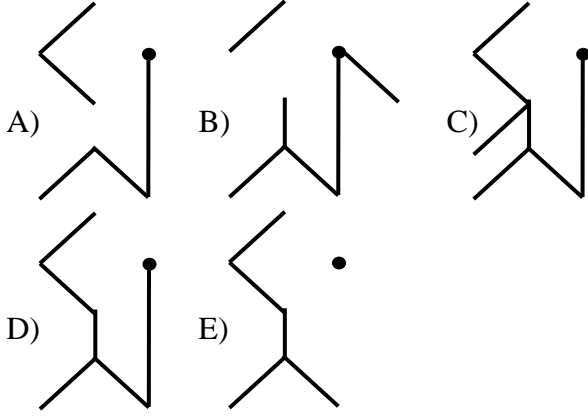
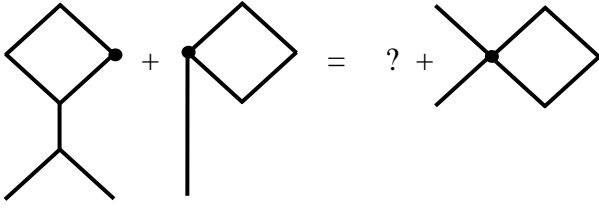
Aşağıdakılardan hansında verilən meyvələrin yerləşdirildiyi yеşiklər yan-yanə ola bilməz?

- A) şaftalı və üzüm B) alma və ərik
C) üzüm və şaftalı D) armud və ərik
E) alma və albalı

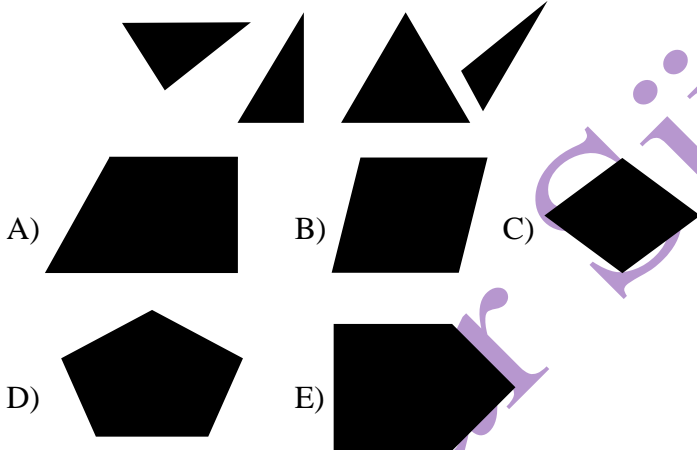
45. “Nə qədər bilirsən bil, anladə biləcəklərin qarşındakının anladə biləcəyi qədərdir” bu cümlədə hansı nüansı vurğulamağa çalışıblar?

- A) İzah edənin izahetmə qabiliyyətini
B) İzah edənin beyninin gücünü
C) Qarşı tərəfin qavrama qabiliyyətini
D) Qarşı tərəfin izah qabiliyyətini
E) Hər iki tərəfin izah qabiliyyətini

46. Fiqurların riyazi qanunauyğuluqlara nəzərən bərabərliyində məchul hissəni tapın.

47. Verilmiş hissələrin xəyalən birləşdirilməsindən alınan fiquru tapın.

48. “?” işarəsinin yerinə uyğun gələn variantı müəyyən edin.

$$\diamond a = a^2 + \bullet a$$

$$\bullet a = 5a - 3$$

$$\bullet(\diamond(\bullet 1)) = ?$$

49. “?” işarəsinin yerinə uyğun gələn variantı müəyyən edin.

$$\begin{array}{r} \text{M N} \\ \times \text{N} \\ \hline \text{D K N} \end{array} \quad \begin{array}{r} \text{M L} \\ \times \text{L} \\ \hline \text{D F L} \end{array}$$

$$\text{N} \times \text{L} = ?$$

50. Cümlələrə uyğun rəqəmləri məndə cümlələrin məntiqi ardıcılığına görə düzün.

- Bu ki, bahadır. Bu qiymətə qonaqlamaq istəməzdim.
- Bu qiymət sizi əhatə etmir. Sizin üçün 2 gecəlik qonaqlamaq 400 frankdır.
- Belə çıxır ki, mən sizin “dəyərli” qonağınızam.
- Sarı şərflü hündürboy müştəri mehmanxananın girişindəki xanıma yaxınlaşaraq sualını yönəltdi.
- İki gecə sizin oteldə qonaqlasam mən nə qədər ödəniş etməli olacam?
- Dəyərli və əziz müştərilər üçün oteldə iki gecə qonaqlamaq sadəcə 300 frankdır.

Ümumi dünyagörüşü

51. İşğaldan azad edilmiş rayonlarımız arasında ərazisinə görə ən böyüyü hansıdır?

- Ağdam
- Cəbrayıl
- Şuşa
- Kəlbəcər
- Qubadlı

52. Azərbaycan Respublikasında latın qrafikalı əlifba neçənci ildən etibarən istifadə olunub?

- 1991
- 1992
- 1993
- 1999
- 2001

53. Azərbaycan bayrağının ideya müəllifi kimdir?

- Əminə Səmədzadə
- Əlibəy Hüseynzadə
- Nəriman Nərimanov
- Zeynəlabdin Tağıyev
- Heydər Əliyev

54. 19 yanvar 1993-cü ildə....

- Gerbimiz təsis edilib
- Gerbimiz təstiqlənib
- Gerbimiz ləğv edilib
- Gerbimiz yenilənib
- Gerbimiz əvəzlənib

55. AZIX mağarası hansı rayon ərazisindədir?

- A) Ağdam
- B) Fizuli
- C) Cəbrayıl
- D) Xocavənd
- E) Şuşa

56. Şifahi xalq ədəbiyyatı nümunəsi deyildir:

- A) bayatı
- B) nazlama
- C) şeir
- D) oxşama
- E) atalar sözü

57. Dünyanın ən böyük gölünün ən uzun sahili hansı ölkəyə aiddir?

- A) Azərbaycan
- B) Türkmənistan
- C) İran
- D) Rusiya
- E) Qazaxıstan

58. Ən kiçik quru sərhəddimiz hansı ölkə ilədir?

- A) İran
- B) Ermənistan
- C) Türkiyə
- D) Rusiya
- E) Gürcüstan

59. 1846-cı ildə dünyada sənaye üsulu ilə qazılmış ilk neft quyusu harada idi?

- A) Tripoli şəhəri
- B) Bakı şəhəri
- C) Səmərqənd şəhəri
- D) Moskva şəhəri
- E) Zvterskaya şəhəri

60. Dünya Azərbaycanlılarının ümumi sayı Azərbaycanda olan Azərbaycanlıların ümumi sayından təxminən neçə dəfə çoxdur?

- A) 12
- B) 10
- C) 9
- D) 5
- E) 120

Mətn təhlili

I Mətn (61 – 65)

Bir vulkanı dəlsək, nə baş verər?

Vulkanlar yerin dərinliyində meydana gəldiyindən onların tərkibini tam öyrənmək mümkün olmamışdır. Son illər bəzi geoloqlar vulkanların dəlinməsi təklifi ilə çıxış edirlər.

Mütəxəssislər vulkanları dəlməklə onun mərkəzi qatlarını öyrənməyin mümkün olacağını düşünürlər. Digər layihənin tərəfdarları vulkanın dərinliklərinə doğru 6 km-lik dəlik açmaq və içərisinə təzyiqlə soyuq su vurmaq, bununla həm vulkanı soyutmaq, həm də suyu qızdırmaqla təbii enerji əldə etmək niyyətindədirlər. Vulkanı dələrkən müəyyən sərhədi keçmək yüksək partlayışa yol açmağa bilər. Belə partlayışların dünyada iqlim dəyişikliyinə və başqa təhlükələrə səbəb ola biləcəyi düşünülür. Vulkanın maqma qatını su ilə soyutmaq da təhlükəlidir. Bu, maqmanın üst qatının daha kövrək hala gəlməsinə və çökməsinə səbəb ola bilər.

Beləliklə, vulkanları hələ çox öyrənməliyik.

Mətnə əsasən aşağıdakı mülahizələri qiymətləndirin.

61. Vulkanların dəlinərək maqma qatına soyuq suyun vurulması və bununla da, enerjinin əldə edilməsinin həyata keçirilməməsinin ən vacib səbəblərindən biri alimlərin bunun reallaşacağı təqdirdə böyük iqlim dəyişikliklərinin baş tutacağına dair apardığı ciddi hesablamalar və buna dair qərarlardır.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür

62. Vulkanların maqma qatının su ilə soyudulması onların ən alt qatının kövrəlməsi ilə nəticələnə bilər.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür

63. Son illər bəzi arxeoloqlar vulkanların dəlinərək onların tərkibinin öyrənilməsinin mümkünlüyü təklifi ilə çıxış edirlər.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür

64. Vulkanların istənilən üsul və vasitələrlə öyrənilməsi partlayışlarla nəticələnə, bu da öz növbəsində təbii fəlakətlərlə, iqlim dəyişiklikləri ilə nəticələnə bilər.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür

65. Mütəxəssislər təklif etdiyi metodla vulkanın mərkəzi qatlarının öyrənilməsinin mümkünlüyünü istisna etmirlər.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür

II Mətn (66 – 70)

Yerin orbitinin dəyişməsi.

Günəşin zaman keçdikcə daha da böyüməsi və istiliyin Yerdəki canlılar üçün öldürücü təsirə çatması qaçınılmazdır. Alimlər planetimizin ömrünü uzatmaq üçün indiki dövrə görə ağılasığmaz təklif verirlər: Yerin orbitini dəyişmək.

Nəzəri olaraq, Yeri yeni orbitə keçirmək mümkündür. Ancaq bunun tam dəqiqliyinə qədər hesablanması asan deyil. Üstəlik planetimizi sürətlə yerindən oynatsaq, təbii fəlakətlər təhlükəsi də mövcuddur.

Bəziləri Yerdən milyardlarla raketin havaya qalxması ilə yaranacaq itələmə qüvvəsi nəticəsində planetimizi yerindən tərpətməyin mümkün olacağını düşünürlər. Lakin bunun üçün lazımı enerjini əldə etmək hələlik mümkün deyil. Alimlər gələcəkdə raketləri hərəkətə gətirən təkmil elektrikli itələyicilərin bu işə yarayacağı qənaətinədəirlər.

Beləliklə, insanlar Yerin orbitini dəyişməyi bacarsa, Günəş daha kiçik görünəcək və Yerə təsiri azalacaq.

Mətnə əsasən aşağıdakı mülahizələri qiymətləndirin.

66. Yerin orbitinin dəyişdirilə bilməsi Günəşin ölçülərini kiçildəcək və beləliklə, Yer kürəsinə təsiri də azalacaq. Lakin, tam dəqiq hesablamlar aparmaq lazımdır ki, hər hansısa fəlakət ilə nəticələnməsin.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür

67. Alimlərin bu iddiası hal-hazırda qeyri-mümkün görünsə də, gələcək zamanlar üçün forsmajor olmayan hadisə hesab etmək olar.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür

68. Milyardlarla raketin eyni anda səmaya buraxılaraq Günəşə çatması və onun ölçüsünün kiçikməsi hadisəsi illər ala bilər.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür

69. Yer kürəsində hal-hazırda yeddi milyarddan artıq insan yaşadığını nəzərə alsaq, qeyd edə bilərik ki, Yerin orbitinin dəyişdirilə bilməsi üçün ortalama hər bir insan üçün bir neçə raket hərəkətə gətirilməlidir.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür

70. Lazımı enerji əldə edilərsə, iddiaçı alimlərin iddialarının doğru və ya yanlış olduğu sübuta yetirilə bilər.

- A) doğrudur
- B) yanlışdır
- C) qiymətləndirilməsi mümkünsüzdür